

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Pünkösöd.

(B.)... És égő lángnyelvek lobogtak a levegőben. Azok pedig, akikre e lángnyelvek szállottak, azontul minden néphez a maga nyelvén tudtak szólni.

És elterjedt az Eszme. Terjedt ellenállhatatlanul, alkotva, teremtvé új világot. Az apostolok meghódították a földet a szeretet vallásának. Amaz apostolok, kikre szállottak vala a szent lángnyelvek Pünkösöd napján...

Ó, gyönyörűséges, szent ünnep: piros pünkösöd napja! Valamikor, régen Árpád magyarjai táltosoknak esővarázsló szerzetesével ünnepeltek téged és reménykedve nézték az áldozati tűz füstjét: egyenesen emelkedik-e az ég felé, kegyesen fogadja-e népének áldozatát a magyarok Istene: felhőkön túl lakozó Hadur. És ahogy eljöttek a szent lángnyelvek papjai, hirdetvén a Megváltó ígét, a magyar befogadta a lelkébe az új tanítást. Denem üzte ki a régi hitet sem és összeolvadván az új tanítás a régi hittel, megszületett a legszebb ünnep: a szent, bűbajos, a gyönyörűséges piros Pünkösöd. Eljövetele a szentléleknek, nyílása a rózsáknak, teljessége a tavasznak: te vagy Pünkösöd ünnepe. A legszebb hónapot: a virágillatos, napsugaras májust nevezzük rólad

Pünkösöd hónapjának és megünnepeünk évről-évre szent gyönyörűséggel, ó, piros Pünkösöd ünnepe!

Megünnepeztünk akkor is mikor vésszelkkel terhes idők jártak és nem feledeztünk meg soha arról, hogy az Eszme terjedésének ünnepe ez az ünnep. Vészekkel terhes idők ha jártak, az Eszméhez fordultunk vigasztalásért — és ezer éve immár, hogy Kárpátoktól Aldunáig magyar az ur. Az eszme tartott fenn bennünket zivatarokkal teljes szekulumokon által és Eszme visz előre most is eljövendő századoknak még köddel takart utaira.

A magyar nemzet mindég meghallgatta az apostolokat és befogadta lelkébe a tanítást, ha helyesnek ítélte. El nem zárkózott soha, haladt a haladókkal és a gondolatnak, az eszmének a szellője, a vihara mindig szabadon repült a hármashalom országában.

Ma nincsenek immár apostolok, vagy ha vannak, a szent lángnyelvek meg nem jelöli őket. És meg nem ihleti őket, hogy tudnának szólni minden népnek a maga nyelvén.

De eszmék élnek ma is. Szent nagy eszmék, amelyek talán befejezhetik a megváltás művét. És az eszmék terjednek is. Nem apostolok lánggal ihletett ajkáról, hanem ólombetűkkel..., kicsiny, jelenték-

telen ólombetűkkel. De ezekből a haladásnak, az eszméknek csudásan tenséges himnusza csendül ki. És ezek a betűk ahová eljutnak, oda elviszik az eszmék tenséges világosságát és csak velük küzdve, általuk küzdve győzhet immár az Eszme.

A Szabadság, Egyenlőség, Testvériség szent háromságát hirdetik ezek az ólombetűk; a szent eszméket, amelyekkel megszületett az új Magyarország.

A régi Magyarország támaszai már korhadtak voltak, de ez a hármashalom Eszme újjáteremtette Szent István országát. Az ólombetűk hősei pedig nem szűnnek meg az eszméket hirdetni. Mert valóban, szükségünk van arra, hogy nagy igazságok támogassanak bennünket abban a halálosan nagy küzdelemben, amelyet még most is meg kell vívunk fenmaradásunkért.

Köröskörül csupa ellenség környezi a magyart. Egyetlen egy gondolatban, egyetlen egy célban közösek csak: abban, amely a mi megrontásunkra tör. Senkire nem számíthatunk, csak egyes-egyedül saját magunkra. Össze kell tehát tartanunk, a fajszeretethez, az élethalálharcnak minden erejével és valóban az egyenlőség, a testvériség szavaival kell közölednie a magyarnak a magyarhoz.

Hirdessék hát az ólombetűk hősei

TÁRGZA.

A ki a védőjét meglopja.

— Elbeszéli egy kriminálista. —

— Botrány!... Gyalázat!... Hogy milyen hátlanok ezek a vádlottak!... Képzelve: mi történt velem! Egy internacionális gazembert védek. Hires zsebtolvaj; az volt az édes apja, meg az öreg apja is. Az ügyész megvádolja és rovott előéletére való tekintettel (kilenczszor volt büntetve!) szigorú büntetést kér. Erre felállok én, megtartom jogi érvekkel dusan felszerelt védőbeszédemet, kifejttem hogy a gaffizkó ártatlan és a „nagyobb szabású” „jeles” védőbeszéd hatása alatt a törvényszék fel is mentette őt és elrendelte, hogy bocsássák szabadon.

Együtt jöttünk ki az új törvényházból. A hunczutnak az volt az első megjegyzése, hogy:

— Édes doktor ur, láttam már sok ügyvédet, a ki pénzért ügyesen hazudik, de olyan ügyvédet, a ki ingyen hazudik — ma láttam először. Meg kell adni, hogy pompásan beszélt.

— Talán bizony nem akar honorálni?

— Akarom biz én, hanem még csak a kísérelt stádiumáig sem mehetek, mert egy megveszeke-dett fillérem sincs. Tudja mit, ügyvéd ur: a jövő héten egy kis körutat teszek Csehországban s remélem, hogy visszajövet hercegelig megfizethetem.

— Lopott pénzt el nem fogadok.

— Majd meglátjuk... Igaz ni! Nem mennék be egy kis villásreggelire? Nagyon éhes vagyok.

Bementünk egy vacsi körüti söresarnokba. A nyavalyás leült a sárokasztalhoz, megevett három

gulyást és hat császárszemlyét, aztán szivart parancsolt és uri flegmával pőfékelt az orrom alá.

— Lefőztem az elnököt.

— Hogyan?

— Valahányszor egyet hazudtam, mindig a feleségem boldogságára esküdöztem. Pedig sohasem volt feleségem.

— Nagy kópé!

— Hanem az ügyésznek is jól odamondtam ám!

— Ugyan no!

— Sehogy sem akarta elhinni, hogy ártatlan vagyok s faggatott szegényke azt híven, hogy boldogul velem. Kérde tőlem: „Talán bizony azt is letagadja, hogy a kérdéses időben az újavásártéren volt?” „Ott voltam biz én, — mondom. Már miért nem lettem volna ott? És ha ott is voltam? Nem szabad nekem ott lenni? Miért ne volna szabad nekem ott lenni?” „Az ügyész ur ezért a csürés-esavarást nagyon megharagudott. „Ne beszéljen annyit! — kiált rám. — A rendőr látta, amint futott.” „Igenis futottam.” — „Miért futott, hiszen senki sem hajtotta.” „Dehogy nem — mondom — hajtotta a keserűvíz, amit egy félórával azelőtt megittam és mert hajtott, hát futottam.” Erre aztán már nem tudta mit feleljen az ügyész ur; zavarba jött, hogy szinte megsajnálta.

— Az már bizonyos, hogy akasztófát érdemel az ur.

— De legjobban kifogtam a fogházőrön. A pad szélén ültünk, s a paraszt mindig irgalmatlanul oldalba bökött, valahányszor fészkelődtem a helyemen. „No megállj, majd megbánod!” Gondoltam magamban. Lassan-lassan elhúzódtam tőle, míg végre a pad másik részére jutottam. Éppen a rendőrt halgatták ki, aki porzásztólan bemártott. Én mintha a vallomását félbeszakítottam akarnám,

hirtelen felugrom és zsupsz: a fogházőr elveszítve az egyensúlyt, hanyatt esik.

— Szegény ördög.

— Tudja-e doktor ur, hogy tárgyalásközben egy kis szerelmi kalandon is átesem. Volt a hallgatóságban egy bogárszemű asszonyka, aki nagyon érdeklődhetett irántam, mert olyan ábrándosan nézett rám. Az ügyész bosszúja alatt rákacsintottam egy néhányszor, amire elmosolyodott; szívemre tettem kezemet s ő elpirult, majd szemrehányólag tekintett az ügyészre, aki megbüntetésemért kérte. Ha én az az asszonykával még egyszer összejöhetnék!...

— Bizonyosan őt is meglopná.

— Igen, ellopnám a szívét.

— Nagy „ganef” maga.

— Bizony kérem, híres zsebtolvaj vagyok én, ismernek Lipesében, Brünben, Berlinben, Londonban, szóval mindegyik világvárosban. A fényképe-met mindenütt ott találhatja ügyvéd ur a rendőrség albumában. Azt mondják, hogy én vagyok a világ legügyesebb zsebtolvaja.

— Az árgylusát! Engem lopjon meg, ha tud.

— Még mire nem gondol ügyvéd ur. Disznó halátlanság volna tőlem. Ugy látszik, ön még nem tudja, hogy mi az a cavalleria gauneriana...

Kifizettem a villásreggeli árát, aztán az utczára érve, futottam egy lövönat után, hogy a zsebtolvajt lerázzam a nyakamról. A müegyetem elé érve, ki akarom venni zseborámat, hogy a müegyetemi óra után igazítsam, s csak akkor vettem észre, hogy vé-denczem meglopott. Ellopta az én drága arany-orámat.

Ki látott már ilyet? És azt az országos perna-hajdert még csak nem is hibáztathatom olyan nagy-on, mert hisz én magam mondám neki, hogy, „engem lopjon meg, ha tud!” Ugyan kérem, szőlítsa-

ezeket az igazságokat. Szabadságot, egyenlőséget, testvériséget hirdessenek, azt hirdessék, hogy semmi el ne válassza, el ne idegenítse a magyart a magyartól. De kárhozat arra, aki a gyűlölség szavával jön közénk. Korbáccsal üzzük el, mert hamis próféta, mert nem Eszmét, glóriával övezett, fényben ragyogó Eszmét hirdet, hanem visszavonásnak sötétségben tényező magvait akarja széthinteni.

Ezer éven át megmaradt itt a magyar nemzet, mivelhogy nem hallgatott a gyűlölség sötét lelkű embereire. És meg fog maradni időtlen-időig, számtalan támadója ellenére is, ha az Eszmét fogadja be csak szívébe azokban a csatákban, amelyeket napról-napra meg kell vívunk; ez az Eszme a legfőbb fegyverünk, s csak a szeretet igéje viheti zászlónkat győzelemre.

Szent gyönyörűséggel, nyugodt szívvel ünnepelhetünk Pünkösdi napján. Mivelhogy megértettük, szívünkbe fogadtuk az Eszmét, a Szeretet világmegváltó eszméjét és kitartottunk mellette zivataros szekulumokon át.

És szívünkben evvel az eszmével nyugodtan nézhetünk a jövőbe is, mely küzdelmet bizonyára hoz, de bukást semmi esetre sem, ha kitartunk amaz Eszménél, amelynek terjedése megkezdődött ezen a gyönyörűsége szent ünnepen: Pünkösdi napján...

Pünkösdi elmélkedések.

Pünkösdi a csodák ünnepe. Egyszerű emberek összeálltak, hogy megalapítsák az első keresztény községet. A Szent Lélek hatalma megszállta ezeket az egyszerű embereket. Tüzes nyelvek lebegtek fejük felett kimentek a világba az új tanítást hirdetni és elterjeszteni. Az őstámentomi pünkösdi az aratás ünnepe volt, a hála ünnepe az anyagi javak

kincséért. A keresztény pünkösdi a szellem és a szabadság legnemesebb adományaiért való hála ünnepévé lett. A civilizáció és az emberiség erkölcsi részére új alapok teremtetek, a fejlődés folyamának új, széles medre nyitott.

És így a legnemesebb symbolica varázsa az, mely az örömdetes pünkösdi csodát megdicsőíti. Mily gyakran, s az emberiségre nézve mily áldáson, megújult az első pünkösdi varázslat óta a csoda! Nem kevés a nemes, tüzes nyelvek száma, melyek az emberi jogok tanítását hirdették...

Mi is megajándékoztunk egy pünkösdi csodával, a tüzes nyelvek csodájával. Egy súlyos válság után lett a miénk a csoda. A legjobb hazafiak kétségbe voltak esve a helyzet miatt, melybe Magyarország — nem kutatjuk: minő okok miatt — jutott. És ekkor a közvélemény, az egész nemzet bizalma azt a férfit hívta, a ki vállalkozott arra a nehéz feladatra, hogy rendet csinál. Az ő feje felett is lebegett a tüzes nyelv. Sikertől neki a nehéz mű, sikerült neki a mihez fogott azzal a lelkesedéssel, mely Deák, Széchenyi, Kossuth, Petőfi ajkairól is folyt. És a nemzet neki köszöni a nyugodt, békés pünkösdi ünnepet. Tekintsünk körül az egész országban: mindenütt, a hol hónapok előtt még a viszálykodás, a visszavonás, az egyenetlenség lobogó lángjai égtek, ma béke uralkodik, szent pünkösdi béke. Az emberek elfordulnak a párt harcától, egyesített erőiket nemesebb feladatoknak szentelik, nemesebb célokat tűznek a polgárok törekvéseik elé.

És a honatyák, kik hazatérnek a házi tüzhelyhez, ezuttal a békét hirdethetik választóik előtt. Az országgyűlés második ülészaka be van rekesztve, az új meg van nyitva. A békepaktum záróköve le van téve. A házszabályok revíziója által a pártok kiegyezése végrehajtott, miután azzal az utolsó feltételt is teljesítették. Megnyugvással tekinthetünk vissza az utolsó hetekre. A pártok kiegyezése, a mint azt Széll Kálmán létrehozta és a mint az a mostani miniszterelnököt, mint egyedül tehetséges férfit a kormányrudhoz állította, bizonyára a legörvendetesebb mozzanatát képezi Magyarország parlament történelmének az utolsó években. A házszabályok módosítása, a mint azt keresztülvitték, megővja a képviselőház tárgyalásainak szabadságát, a nálunk szabad alapon fejlődött parlamentárizmus érintetlen fentartását és bátran átengedhetjük magun-

kat a reménynek, hogy a parlamenti anarchia kísérletét is sikerülni fog előzni.

Ez volt a finálé. De tulajdonképpen csak az onverture fináléja. A tulajdonképpen dráma, a tulajdonképpen esemény most következik. Az új ülészakkal kezdődik a tulajdonképpen való munka, a mely végett a pártok meg egyezése szükséges volt és áldozatokkal, minden részből hozott áldozatokkal is meg kellett azt venni. Most egyesült erővel bele kell menni a küzdelembe, melybe a monarchia két államának kiegyezési tárgyalásai fognak bennünket bonyolítani. Bizalommal tekintünk a küzdelem elé, bizalommal a férfi iránt, ki a kormány élén áll. Hiszen a békítés művét Széll főleg azért vitte keresztül, hogy a kiegyezést az obstrukciótól megvédje.

Nagy szolgálat volt ez, melyet a miniszterelnök nemcsak a parlamentárizmusnak, nemcsak Magyarországnak közéletének, hanem a monarchiának is tett. A mi múlt évben negative biztosnak látszott, annak ma pozitív érvénye van. A kiegyezés műve a legjobb kezekben van. Széll Kálmán miniszterelnök, a Deák-tradíciók hűséges őre teljesítette ezt a pünkösdi csodát.

Uj kiegyezési tárgyalások.

Budapest, 1899. május 16.

Minden észszerűség, minden jog és méltányosság ellenére Ausztriával új kiegyezési tárgyalásokba jutottunk. A ki két hónappal ezelőtt ezt jövedőlte volna, bizonynyal kinevetik vala s ime mégis úgy lön, az osztrákok újra akarják kezdeni a tárgyalásokat, melyek évekig tartó huza-vona után végre meg egyezéshez vezettek. Az osztrák kormánynak a kiegyezéssel való ez a játéka azokra a hírlapi félelmes regényírókra emlékeztet, akik az egyszer elkezdett regényt nem akarják befejezni, mert különben vége lenne a honoráriumnak s valószínűleg nem egyhamar látnák nyomtatásban elméjük születtjét. A Thun-kabinetet is úgy látszik megragadta az a sejtélem, hogy a kiegyezés elkészültével befejezte volna az életét és valószínűleg a létezés édes megszokása indítja arra, hogy még egy kísérletet tegyen, hogy legalsónak fordítsa, ami legfelül van s közösgyessé tegye a zavart. De ez nem fog neki sikerülni, mert a kiegyezési megállapodások a ko-

fel a lapokban, hogy küldje vissza az órámat. Ime én már el is készítettem a felhívást.

„Azon tisztelt urat, akit e hó 3-án védtem és a kit a törvényszék a lopás vádjá alól felmentett, mély tisztelettel kérem, hogy magánál felejtett zsebórámat kezeimhez juttatni kegyeskedjék. Jutalmul kötelezem magam, hogy legközelebb újra ingyen fogom védeni.”

Gutius.

Az érettségi.

Ida még 17 éves sem volt egészen, csoda-e, ha első szerelme egy — diák volt. Egy tejfölső száju diák. Mindig így szokott ez lenni. Először jön egy diák, azután mások, végre jön az igazi.

Szép gyerek volt Róbert, csak hogy gyerek volt még. 18 éves, de hát szomszédja volt Idának. Szülei összejártak és Idának imponált a nyolczadik gimnasiunumba átlépett fiú, kit nálunk már gymnasiumi polgárnak neveznek. S ha még hozzáteszük, hogy Róbert verseket írt és szavalt, az önképző-kör elnöke volt s itt értekezéseket olvasott fel, sőt novellákat adott közre a helyi lapokban: nem tűnhet-e fel hérosznak Ida kisasszony előtt?

Tehát a gyermekek, Ida és Róbert kijelentették, hogy szeretik egymást. Halálosan szeretik. Nem bírnak élni egymás nélkül s csak egymásnak élnek. És mikor a lugasban így együtt ábrándoztak s Ida megengedte, hogy Róbert kezét csókoljon neki, (ez volt az első kézesök, melyet a leány kapott) sokszor felsóhajtott a fiú:

— Csak már az érettségim tul lennék!

— Miért, kérdé a leány és tekintetét az ifjú arcára emelte.

— Hát azért gondolom, mert akkor már nem volna messze az az idő, midőn magát feleségül vehetném.

— De hisz az egyetem?!

— Oda nem fogok most már járni. Elvégzem a vasutasok tanfolyamát s elmegyek vasutasnak. Mához két évre a feleségem lesz, Ida.

— Hány éves lesz akkor Róbert?

A fiú arca vörös volt, mint a rák.

— Husz éves multam.

— De hisz akkor várunk kell még...

Róbert egyet sóhajtott s azután mélységesen hallgatott.

Ida észrevette, hogy a fiú elszontyorodott, hát így szólt hozzá:

— Ne busuljon Róbert, nem baj, hogy akkor még csak husz éves lesz; a fő, hogy most meg legyen az érettségi.

— No, ha csak az kell magának Ida, felelt önértzetesen Róbert, az meg lesz biztosan.

S a fiú annál kevesebbet tanult, annál több verset írt s még többet időzött Idáéknál.

Ezalatt Ida szülei a leányukról beszélgettek; az anya szólt:

— Ugy találok, hogy elérkezett az ideje, hogy Idát társaságokba vezessük.

— Igaz!

— A jövő héten egy kedves kis táncmulatság lesz, a társas-kör rendezi; elég zártkörű, jó lesz, ha ide elvisszük Idát.

— Nekem sincs az ellen kifogásom.

— Akkor hát készülni fogunk e mulatságra. Azután előhívták Idát s mamája így szólt hozzá:

— Te már nagy leány vagy, vége a gyermekori napoknak, most már kisasszonynak tekintünk. |

Jövő héten a társas-körtáncmulatságán részt fogsz venni. Igyekezzél, hogy esinos légy, leányom.

Ida szemei ragyogtak az örömtől. Boldogan tapsolt kis kezeivel:

— Nagyszerű, nagyszerű!

De azért este megkérdezte Róberttől:

— Maga is eljön, ugyebár?

Róbert nem felelt.

— El kell jönnie, Róbert, sürgeté a leány.

— Én nem leszek ott.

— De miért nem lenne ott?

— Ha maga mulatni megy, ám menjen, én jó mulatást kívánok s visszavonulok.

És hogy szavainak súlyt kölcsönözzön, Róbert már is ott hagyta a leányt. Hazamenőben azon gondolkodott, hogy helyesen beszélt-e. Csak nem mondhatja azt a leánynak:

— Szívesen mentem volna a mulatságra, hogy önnel táncoljak s önben gyönyörködjem, de az igazgatóm, meg az iskola szabályai nem engedik.

Ida pedig meg volt sértődve, hogy Róbert a faképnél hagyta. És azután hiába jött át hozzájuk a fiú, Ida nem mutatkozott, kiizente, hogy igen el van foglalva s készül arra a mulatságra.

Róbert egészen el volt keseredve; egy csomó szerelmes verset írt, azokat beröpíté a nyitott ablakon át Idához, kit azonban mindez nem akadályozott meg abban, hogy a társas-kör mulatságán igen jól érezze magát, s reggelig táncoljon.

Mikor Róbert, hónalja alatt a könyvekkel, az iskolába készült, akkor ment haza a táncból Ida. Egész sereg fiatal ember kísérte.

Róbertet a féltékenységre ördöge szállta meg és elment Ida mellett a nélkül, hogy kalapot emelt volna. De Ida okosabb volt s megállította.

— Az iskolába, Róbert?

rona szeme előtt jöttek létre és így vagy tessék a megállapodásokat tartani, vagy tessék menni. A mi a magyar kormányt illeti, az ő álláspontja egész világos. Szívesen ragaszkodik a vámtérlet és a pénzügyi közösséghez, ezt az alapot védelmezi a rendelkezésére álló eszközökkel. De, ha erővel félreszorítják ettől, midőn osztrák részről a legéletbevágóbb érdekek elárulását követelik, akkor az egyetlen megmaradt kivezető utra kell lépnie, mely az országos érdekek megvédésére még lehetséges és ez a gazdasági különválás útja.

Hazafias ünnepély Alsó-Csernátonban.

Alsó-Csárnáton, május 12.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Lélekemelő hazafias ünnepélynek valánk tenni tegnap, május 11-én, midőn Alsó- és Felső-Csárnáton községek lakossága Végh Antal 48-as ágyúöntő hadnagynak az alsó-csárnátoni köztemetőben síremléket állított, melynek ünnepélyességgel történt elhelyezése a két község népének igen nagy számmal való részvétele mellett, a jelzett nap délelőtti óráiban folyt le.

Ezen két község lakossága oly lelkesedéssel vett részt a kegyeletes ünnepélyen, hogy a résztvevők számát jóval többre lehet tenni ezernél; pedig az ünnepélyről a nagy közönség meghívókkal nem is volt értesítve, csupán az erkölcsi testületek előljárói és vezetői lettek fölhíva az ünnepélyen való részvételre, s ezek is csak pár nappal az ünnepély megtartása előtt.

Az ünnepély fényét nagyban emelte az alsó-csárnátoni ref. egyházi dalárda és a felső-csárnátoni tűzoltói renekar közreműködése.

Már kora reggel, midőn még alig tünt föl a nap a keleti láthatáron, mozsáragyuk lövése tudatta a két község lakosaival, hogy nem közönséges napra virradtak föl, hanem valami nevezetes dolog van készülöben.

A mozsárlövésekkel történt jeladásra mind a két községekben megszólaltak a tűzoltó testületek kürtjei, mire gyülekezni kezdettek az erkölcsi testületek úgy, hogy csakhamar nemzeti színű zászlókat lengtetett a szél minden utcájában, s midőn az erkölcsi

testületek fölvonultak az ünnepély színhelyére, a nép is nagy tömegekben gyűlt össze.

9 órakor a közönség Végh Antal sirjához vonult, hol mozsárlövések között megszólaltak a zenekar fuvó hangszerei, melyek „Isten áld meg a magyart” zengették el. Ezután a dalárda szintén ezen himnuszt adta elő.

Fekete András hazafias lelkesedéssel olvasta föl alkalmi beszédét, melyben tüzetesen méltatván a Végh Antal érdemeit, hosszasan tárgyalta azon mellőzést, melyben a jeles ágyúöntőt részesítették a Gábor Áron és Turóczy Mózes érdekében, — holott az igazi ágyúöntő Végh Antal volt.

Erre a dalárda előadta a Kossuth-nótát.

Most igen érzékeny jelenet következett: felső-csárnátoni Köllönte László, 48-as agg honvéd kilépett bajtársai sorából s a Végh Antal sirja előtt megállván, megindult hangon, de jól hallhatóan mondta el „A 48-as honvédek végrendelete” című alkalmi verset.

A közönség lelkesen megélt a mindenki által tisztelt 48-as honvédet, midőn a költemény hiba nélkül való elmondását bevégezte.

A dalárda és zenekar fölváltva előadták: Hazádnak rendületlenül. . .

A temetőben az ünnepélyt Csiki Lázár nyugalmazott körjegyző és 48-as honvéd fölszólalása zárta be, ki a rikánbeli honvédegylet nevében mondott érzékeny hangon hazafias érzelmű áthattott imát.

A temetőből a közönség nagy körmenettel vonult végig Alsó-Csárnáton főterén, hol a nép áhitattal nézte azon drága emléket, melyet a felső-csárnátoni agg honvédek hoztak magukkal a bajtársuk emlékeztetere rendezett kegyeletes ünnepélyre. Ezen drága emlék egy régi zászló „1848.” felírással, melyet a nagy időkből őriztek meg.

Midőn az öreg honvédek ezen régi zászló alatt a körmenet élén, a zenekar indulója mellett, harangzugások között a ref. templom felé vonultak, sok szem megtelt az édes-bus visszaemlékezés könnyeivel, hogy itt is beteljék a költő azon mondása, hogy: „Sirva vigad a magyar.”

A ref. templomban tartott alkalmi isteni tiszteleten Bodor Géza alsócsárnátoni ref. lelkész lelkes beszédet mondott, melyben vallás-erkölcsös életre és hazaszeretetre buzdította a nagy számú ünneplő közönséget.

Az isteni tisztelet bevégezésével a szépen sikerült hazafias ünnepély véget érővén, a nagy számú közönség hazafias érzelmű áthatva eloszlott.

Református.

Irodalom.

A magyar nép multja és jelene.

Irta: Benedek Elek. Első kötet. A szolgásgátolva szabadságig Budapest, 1898. 4-r 556. l.

(A Századokból.)

A nagy parasztlázadások közül első sorban az 1437. évit írja le. Kár, hogy nem ismerte Gombos Ferencnek erről szóló munkáját, melyet hiányai és hibái mellett is jól használhatott volna; de viszont kár, hogy az 1437. július 6-iki szerződést mind a ketten hibás régebb fordításban közlik, a helyett, hogy újra lefordították volna. Acsády beható bírálat szerint (Gazdaságtört. Szemle, 1898. 187. l.) Gombos Ferenc Benedeket, az én gyanításom szerint azonban Lukács Bélát követte. Gombos munkája azonban különben is készen állott Benedek könyve megjelenésekor.

Néhány lázadás mellett könyvünk hallgatagon megy el. Nem szól pl. a Balázs bíró (Blaskó) nagyszombatvidéki zendüléséről (1430), az 1515. évi tájérsági lázadásnak a szomszédos nyugati magyar vármegyékre való hatásáról, a székelyeknek 1519. 1541 és 1562. évi mozgalmairól, a mikotekintetben ide tartoznak; egészen mellőzi a nagy német parasztlázadásnak 1825-ben a magyar bányavárosokra gyakorolt befolyását, megfigyeli Cserni Jovának két esztendő múlva levert fölkeléséről, mely — a Brankovics idejéből kisértet nem tekintve — nemzeti ségét adott a parasztnozgalmaknak; nincs szó az 1569. évi kisebb lázongásról, sőt a nagyobb arányú Császár Péter-féle 1632. évről sem. Főlemlítést érde-

melne az 1643. évi nógrádmegyei lázadás, mi kor a parasztlázadás kijelentették, hogy jobbágyok nem akarnak lenni, hanem oly szabadságot kívánnak, mint Schytiából kijövetkor volt; nem mellőzhető, hogy 1655-ben Mikovicza vidékéről sokan csatlakoztak a lengyel parasztlázadáshoz; hogy Hunyadban, Zarándban és Biharban az oláh parasztlázadások fellázzadtak; hogy 1661-ben ugyanazon vidéken maga a török keltette föl a népet földesurai ellen. Néhány sort megérdemelt volna a rutlén parasztlázadás 1708. évi mozgalmáról, néhány oldalt az 1574. évi tiszavidéki ribillió. Török Pethő és Bujdosó zendülése, s figyelembevétel a határvidéki oláhok és rácok 1808. évi felszkelődése. Alig érthetjük azt a szófukarságot, hogy a 455-ik lapon csak 4—5 sort szán az 1831. évi parasztlázadás leírására, melyről pedig egykorú nyomtatványok is bőven szólnak, nem is említve az országos levéltárban levő hatalmas aktasomót. Sőt (556. l.) azt is erősebben lehetett volna hangoztatnia, hogy 1848-ban sokan Dósa korának visszatértétől rettegetek s hogy a parasztlázadások jelenségei fenyegetőbbek voltak akkor, mint azt közönségesen hiszik. Ezen kérdés meg nem oldása a forradalom bukásának egyik oka.

Benedek ebben a kötetben inkább a nép politikai aspirációinak történetét nyújtja, ha nem teljesen is, de mindvégig érdekesen, úgy, hogy könyve a legvonzóbb olvasmányok közé tartozik. Jó példára, miként kell népszerűsíteni a történetet. Korszakokint elevenen festi a parasztlázadások életét is, úgy, hogy e tekintetben méltó volna párhuzamot vonni közte és Hagelstange Alfrédnek az ő könyvével egyidőben a délnémet parasztlázadások középkori életéről Lipcsében (8-r. 268. lapon) megjelent munkája közt. De talán elég annyit megjegyezni, hogy ha a kritika a sokkal több előmunkálata támaszkodó Hagelstange könyvét sem fogadhatta teljes megnyugvással s szemére vethette, hogy levéltárakban nem kutató, Benedek önértékeléssel gondolhat rá, hogy sokkal hosszabb kort felölölő műve leküzdt az első nehézségeket és egészen véve megfelelt a maga elé tűzött feladatnak.

Dicséretet érdemelnek az önálló, vagy a szövegbe illesztett képek is, melyek részint tárgyasak, részint képzetiek, de mind művésziek. Csak arra figyelmeztetjük a művészt, hogy III. Béla idejében a magyar nép még sem az eresz, sem a pónya alatt nem tarthatott kukoriczát, mint a hogy azt a 73-ik lapon látható kép ábrázolja.

Márki Sándor.

Képviselő gyűlés.

Kézdi-Vásárhely város képviselő testülete f. hó 19-én négy rendkívüli közgyűlést tartott, melyeknek tárgyai, mint törzsvagyont érdeklő dolgok, külön-külön gyűlésben voltak tárgyalandók.

1. Polgármester előterjeszti, hogy az állami elemi iskola tovább építési költségeire a közoktatásiügyi miniszter újabb 18.800 frt kölcsön felvételét engedélyezze. Ezen kölcsön a város által lesz felveendő és a tőkeamat törlesztést a közoktatásiügyi tárcza viseli. A képviselő testület névszerinti szavazással elrendeli, hogy a 18.800 frt kölcsönt a városi tanács vegye fel.

2. Polgármester előterjeszti, hogy a képviselő testület egy bizottságot küldött ki, mely hivatala volt a Cserey-telek kiépítése iránt jelentést tenni. A bizottság jelentése alapján a képviselő testület most határozatilag kimondja, hogy a Cserey-teleken egy vigadót, illetve állandó színházat építtet a szükséges vendéglő és mellék helyiségekkel, a földszinten boltokkal, azon 50 ezer frt tőkéből, melyet a regálé megváltási összegből az igény jogosultak ezen célra engedtek át. Együttel elrendeli, hogy a városi tanács tegyen felterjesztést a belügyminiszter urhoz, hogy ezen 50 ezer frtnak jelzett célra való felhasználását jóváhagyja. Végül a közgyűlés azt is megállapítja, hogy az építésnek már a jövő év folyamán meg kell kezdődnie.

3. Polgármester előterjeszti, hogy az említett bizottság működését arra is kiterjesztette, hogy miképpen lehetne, a város terhére fennálló 10 ezer frtnyi fogyasztási adótartozást — újabb jövedelmi források nyitása által — olyképen törleszteni, hogy a

Romániának eladott erdőség vételárából befolyt 20 ezer forintot ne kelljen megcsontítani. A bizottság megfontolva azt, hogy a 10 ezer forint tartozás erejéig már foglalás történt s így annak sürgős befizetése szükséges, de más felől olyan jövedelem forrás, mely ezen összeget fedezné ez idő szerint nem található, javaslatba hozza, hogy a 10 ezer forint fogyasztási adó tartozás szakításáig ki a 20 ezer törzsvagyonyból s fizetessék ki, a megmaradandó 10 ezer forintot pedig mindaddig kell tőkésíteni míg 20 ezerre nővi ki magát. A képviselő testület névszerinti szavazással a bizottság véleményét elfogadta és határozatra emelte. Mellette szavaztak 30-an s ellene 6-on.

4. Polgármester előterjeszti, hogy ifj. Dávid János orvostudor oklevelét bemutatta s Kézdi-Vásárhelyt fog orvosi gyakorlatot folytatni. A képviselő testület tudomásul veszi.

5. Felolvasatott a belügyminiszter ur leirata, mely szerint a városi képviselőtestület azon határozatát, hogy a kiépítendő kézdi-vásárhely-újtozi vicinális vasut költségeihez 120 ezer forint járul hozzá, mely összeg a Kecskés nevű erdősegből adandó fa- és kőértékével fog kiegyenlítettetni — nem hagyta jóvá. A közgyűlés a leiratott tudomásul veszi.

6. Tárgyalatott a belügyminiszter ur leirata a piaci vámszedhetése tárgyában. A képviselőtestület meg határozza, hogy ezen ügyben újabb felterjesztést intéz s addig fentartja azon gyakorlatot, hogy a nem vásáros napokon behozott tűzifát nem bocsátja be a város területére. Miről a vidéki közönséget is értesíti.

7. Polgármester előterjeszti, hogy az új fogyasztási adótörvény július 1-én életbe lépve, a város által szedendő adópótlékokról szab. rendelet készítené. A város már készítette ilyen s még a múlt évben felterjesztette. — A képviselőtestület meg határozza, hogy az új szab. rendelet a régiben felvett díjtételekkel összeállítandó és felterjesztendő!

O.

Termés kilátások.

Nem kis rettegés közt mult el az idei száraz nyhe tél, végre beállt a tavasz és fellélegzettek a gazdák. A szántás-vetés ideje beköszöntött s jó véleménynyel voltak a vetések felől addig, míg a márciusi utófagyok nem zavarták meg kissé a gazdák jó reményességét. Szerencsére nálunk az ijedtségen kívül nagyobb kár nem történt, de pl. Amerikában oly erős hóviharak dühöngtek, a termés 30%-át tönkretették. Az oroszországi vetések szintén nem elégitik ki az érdeklődőket, mert a bevetett terület jóval kisebb az előző évekéhez képest. Valószínű, hogy a tavaszi buza telülete is kisebb lesz és így az orosz birodalomban a legjobb időjárási viszonyok mellett sem lehet már valami kiváló jó eredményre számítani. De nem valami biztatók a franciaországi vetésekről szóló hírek sem) ezek szerint a vetések az egész tél folyamán nélkülözték a hótakarót. Németországban pedig a rozsvetésekre van sok panasz, minthogy a márciusi hideg eső azok fejlődését megakasztotta.

Ezzel beszámoltunk a legfőbb a gabona-termelő államokkal és most ismét hazai viszonyainkra áttérve, immár azt lehetett volna hinni, hogy jóformán tul vagyunk a bajon, mikor ismét egy új ijesztéssel fenyeget a gondviselés, mert a májusi időben szünni nem akar az eső, mely leginkább növeli a gabona-rozsdát. Ha a nyár jól fog lefolyni, nem lesz tulságos sok csapadék, vagy szárazság, akkor jó termésre lehet kilátásunk. Ez pedig fontos dolog, mert az utóbbi évek rossz termés után, egy jó termés nagyon is kívánatos volna.

Addig is vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy külföldön még olyan termésre sincs kilátás, mint nálunk, s ha jó reményeink megvalósulnak, úgy gabonaforgalmunk ismét kifelé fog indulni a magyar gazda és az egész ország közgazdaságának legnagyobb javára.

Nyilatkozat.

Alólirottak, a Dobay János városi főjegyző ur megbízásából, folyó évi május 19-én K. Boez József rendőrkapitány urnál megjelentünk, hogy a „Székelyföld” folyó évi 39-ik számában megjelent cikkében foglaltakért magyarázatot kérjünk, mire K. Boez József rendőrkapitány ur kijelentette, hogy a cikkében foglalt czélzások nem a Dobay János ur személyére vonatkoznak.

Kelt, Kézdi-Vásárhelyen, 1899. május 19-én.

Barcsa Miklós,
Kovács János.

Ujdonságok.

— Lapunk t. olvasóinak boldog ünnepeket kívánunk.

— Időjárásunk. Az áldást hozó májusi esők helyett, állandó szárazság uralkodik. Addig a királyhágón tuli részekből még mindig vízáradásokat jelentenek, nálunk a vegetáció eső után eped. A hőmérséklet pedig szokatlanul magas s a hőmérő árnyékban mindig 20 C. fok felett áll.

— A k.-vásárhely-újtozi vasut. Lapunk más részében röviden megemlítettük, hogy a belügyminiszter ur nem hagyta jóvá a városi képviselőtestületnek azon határozatát, mely szerint a k.-vásárhely-újtozi vasut építési költségeire fában és kőben kiadandó 120 ezer forint hozzájárulást szavazott meg. Nem hagyta jóvá pedig azért, mert egyfelől a vasut kiépítésének ügye még nincs biztosítva, de más felől azon erdőség t. i. a Kecskés-Zsíros, melyből a fa adatnék — véderdőt képez, annak levágásához miniszteri engedély szükséges, de még azon esetben is ha ez engedélyeztetnék s az erdő egészen levágnának a szakértői számítás szerint abból csak 97 ezer forint érték várható, mert az előállítási és szállítási költségek leütésével a bükkfák után épen semmi haszon, a fenyők után pedig négyezögméterenkint csak 20 kr tiszta nyeresmény lenne elérhető. Így tehát az erdőség teljes letarolásával sem érhető el az, hogy a város hozzájárulása fedezve legyen. E szerint a k.-vásárhely-újtozi vicinális vasut ügye nem előre, hanem egy lépéssel hátrafelé ment, mert a város által felajánlott 120 ezer forintot nehéz lesz pótolni.

— Kossuth-szobor. A maros-vásárhelyi Kossuth-szobor leleplezése 1899. június 11-én lesz fényes ünnepségek között.

— Temetés. Kovásznai ifj. Deák Károlyné sz. Vajna Klára temetése f. hó 16-án ment végbe nagyrészt mellett Kovásznán. A köztisztviselőtestület állott derék hölgy halálát nagy kiterjedésű rokonság gyászolja. Áldás poraira.

— Új orvos. A Kézdi-Vásárhely városi képviselőtestületének f. hó 19-én tartott közgyűlésében hirdettetett ki k.-vásárhelyi ifj. Dávid János orvostudor diplomája. Az ifjú orvos, kinek tehetségéről és megnyerő modoráról sok szépet hallottunk Kézdi-Vásárhelyt fog praxist folytatni s mi a közönség érdekében vélünk cselekedni, midőn a fiatal, derék orvost melegen ajánljuk a szenvedők figyelmébe!

— Unitárius Istentisztelet. Pünkösöd második napján a kézdi-vásárhelyi ifj. polg. fiu iskola II-dik osztálya helyiségében, urvacsora osztással kapcsolatban, Kiss Sándor beszolgáló laborfalvi, Vaska Béla sepsi-szentkirályi unitárius lelkeszek közreműködésével d. e. 10 órával kezdődőleg unitárius istentisztelet fog tartatni, amely alkalomból úgy a helyi, mint a környékbeli unitárius vallású hívek és érdeklődők tisztelettel fogadtatnak.

— T. Olvasóink figyelmébe ajánljuk Orlai Sándor Palais Royal áruházát, (Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8.), hol ezer és ezer szebbnél-szebb tárgy van állandóan kiállítva. Különösen felemlítendő: gyémánt utánzat ékszerek, valódi arany és ezüst foglaltsban, keleti gyöngyutánzatok, párisi legyezők, nászajándékok u. m. china-ezüst áruk, bronz dísz-állók órák, zsebórák, bőr-díszművek, ezüst botok, peluche- vagy bőr varró- és ékszerdobozok, arany- és bőr övek stb. Képes árjegyzéket ingyen küld a hirvesz czég, mely a meg nem felelő tárgyakat visszaveszi.

— A párisi kiállításról. Közeledünk az időhöz, a mikor Magyarország kulturális fejlődését, előrehaladt iparát, fellendült gazdaságát kell a párisi kiállításon bemutatnunk. Bizonyoságot kell ez alkalommal szolgáltatnunk arról, hogy a magyar nemzet — a jelenlegi nehéz viszonyok dacára — lépést tud tartani a civilizált nyugati államokkal. A művelt államok sorába lépett és megszünt oly kicsiny állam lenni, a minőnek azelőtt tartották. Alkalom nyílik most a párisi kiállítás alkalmával kulturális nagyságunkat bemutatni, mert ez találkozó helye lesz az egész világnak. Mind az öt világrész-ből ide fognak seregleni csodálni a hatalmas művelt melyet a francziák oly nagy anyagi áldozattal és annyi lelkesedéssel fognak megteremteni. Nekünk is lesz abban részünk, a nagy munkához mi is hozzájárulunk részben és ezért kell, hogy a magyar kiállítás kimagasló legyen a többiek között. Az állam, a székesfőváros, egyes tehetséges városok karöltve munkálkodnak azon, hogy a magyar kiállítás méltó legyen a magyar nemzethez, hogy a magyar nemzet babérokat, elismerést és tekintélyt szerezzon magának a külföld előtt. Ee ez még nem elég. Ilyen nagy alkotáshoz az egész nemzet lelkesedése, ereje szükséges, kell hogy hozzá járuljon, azért hassunk mindnyájan oda, hogy a magyar nemzet dicsőséget és nevet szerezzon.

— A pénzügyi m. kir. minister ur a kereskedelemügyi m. kir. minister urral és velem történt együttes megállapodás alapján az 1881. évi XLIV. valamint az 1890. évi XIII. t.-cz. értelmében mezőgazdasági szeszgyárosok részére kormányhatóságilag megadott állami kedvezményeknek a folyó 1899. év folyamán való érvényesítése tárgyában valamennyi m. kir. pénzügyigazgatóság (a székes fővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság kivételével): és a székes-fővárosi m. kir. adófelügyelő helyettesekhez 1899. évi március hó 27-iki kelettel 24800. szám alatt körrendelettel intézett, mely a Földmívelési Értesítő-nek legközelebb megjelölt számában fog közzététetni. Erről a bizottságot oly felhívással értesitem, hogy az említett körrendeletre az érdekelt szesztermelőket figyelmeztesse, illetőleg a körrendelet tartalmát működése területén lehetőleg terjessze. Kelt Budapesten, 1899. évi április hó 12-én. Darányi s. k.

— Hivatkozással mult évi február hó 24-én 10400. szám alatt körrendeletre, ismételtén felhívom a t. Egyesületet, hogy működése területén a gazdasági közönség figyelmét, a mezőgazdasági termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. és az ennek végrehajtása tárgyában 1896. évi június hó 9-én 38286. sz. a. kiadott rendeletintézkedéseire, különösen pedig utóbbinak 13. §-ára hívja fel s figyelmeztosse, hogy saját jól felfogott érdekeiben mindazon esetekben, midőn vető és fűmagot, műtrágyát, abrakakarmányt stb. vásárolta esetleg az adó egyénisége és megbízhatósága az áru minősége tekintetében teljes biztosítékot nem nyújt, az idézett szakasz értelmében vett hiteles minták megvizsgálata által a visszaélések felderítését segítse elő. Elvárom a t. Egyesülettől, hogy ezen felhívásomat működése területén a gazdasági közönségnek lehetőleg kiterjedt módon figyelmébe ajánlja. Kelt Budapesten, 1899. évi április hó 12-én. Darányi s. k.

— Hangok a közönség köréből. Köszönetnyilvánítás Amerikából. (Az eredeti levél fordítása.) Wilhelm Ferencz, gyógyszerész urnak Neunkirchen Alsó-Ausztria. „New-York, 1898 május 18. Tisztelt Uram! 1895. november 12-én rheumás beteg lettem, még pedig annyira, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hosszú hónapra keresztül egy és ugyanazon helyzetben kellett feküdnöm, nem voltam képes még egy tapodtat sem mozdulni; testem súlya is 175 fontról 130 fontra apadt, jelölül azon borzasztó kinnak, a melyet szenvednem kellett több éven keresztül. Nem volt már egyetlen gyógymód sem, melyet ne használtam volna; így a többek között hallottam villamos borogatásról, török fürdőről stb. és úgy ezen, mind még számtalan gyógymód után sem éreztem magam jobban, annyira, hogy az utóbbi időben kezelt orvosom már pénzt sem akart tőlem elfogadni, miután minden eredménytelennek bizonyult. Azon időben találkoztam egy barátommal, ki fölhozta a Wilhelm-féle antiarthritikus és anti-rheumatikus vértisztító teáját mint olyan

mely biztos szer a rheuma ellen. Elbeszéltem neki a többi szerek sikertelen használatát, s hogy így nagyon kevés bizalmam van ebben is. De mintha a sorskeze ösztönzött volna, hogy írjak önhöz, mintha szívem sugalta volna, hogy van még segítő, mely engem kigyógyít. És csakugyan meg is győződtem arról, hogy egy ilyen mentő létezik. Nem tudom kifejezni azon végtelen fájdalmat, melyet az utóbbi 3 év alatt szenvedtem; de most már nem zavarja semmi egészségemet és ezen pillanatban úgy érzem magama mint egy újszülött gyermek, nem tekintve a világ minden kinsét sem a Wilhelm-féle antiarthritikus ritikus és antirheumatikus vértisztító theájáért. Legyen oly kegyes, uram, és küldjön nekem forduló postával uv. m. 1 tuczat (12) csomagot az ön Wilhelm-féle antiarthritikus és antirheumatikus vértisztító theájából. A legjobb egészséget és hosszú életet kívánva, maradtam teljes tisztelettel Gordon M. József, 179 orchard st. New-York. (Amerikai, Egyesült államok.) Kapható minden gyógyszerárban.

A bibliás ember.

(A tárgyalási teremből.)

Mihács Lajos felsőcsernátoni Istenfélő kálomista belép a tárgyaló-bíróhoz s keresetét előadja. Tartozik neki alperes R. J. 48 ft-tal, erről kötelezően is van, de nem fizetett.

R. J. alperes csak 30 ft-tot ismer el, melyet kölesön 2 évvel ezelőtt kapott, a többi nem az ő akaratából került a közelebből kiállított kötelezővénybe, a nevét sem ő írta rá, mert ő írni sem tud. Mit szól ehhez felperes, kéri a bírót?

— Igaz, hogy 30 ft-tot adtam volt alperesnek három éve, de a mikor összeszámoltunk közelebből, elismerte, hogy 48 ft-tal tartozik.

— A többi talán termelt?

— Én minden 10 ft-ra 2 ft intőterhet szoktam tenni, arra az esetre, ha az illető nem fizet s az intőterhekkal együtt ment a darék 48 ft-ra.

— Az ilyen interes, vagy, a hogy maga mondja intőteher: uzsora, maga uzsorás.

— Ezt nekem még senki sem mondá. Isten paracsolatja, hogy szegény embertársaink baján segítsünk, én segitettem a midőn bajban volt s ne feledkezzék meg jószágomról és intelméről, mert kárát vallja, miszerint kárát vallotta Ádám és Éva az Ur Isten intelmének meg nem tartása miatt.

— Ne komédiázzék itt a bibliával, a törvényes kamat 5%, maga 20%-ot számít.

— A föld százszorosan adja vissza a neki adott gabonaszemet.

— Önt uzsorás pereiről a bíróság már ismeri, elmehet, a kötelezővényen irt tanuk megidőztetnek.

— Igazságot jöttem keresni és nem találek, elbocsátanak az én házamhoz, minekelőtte láttam volna az igazság országát!

E közben Mihács a bibliás ember szentirási mondatok mormolása mellett csendesen kivonult a teremből.

Hallgató.

CSARNOK.

Jámbor Están egyházi levele a szerkesztőhöz.

— 155. —

Téns Szerkesztő Ur!

A téns szerkesztő ur felszólított ingemet, hogy az pünköszi szent innapokra — szellemi takarmány gyanánt — firkantánék valamit, becses újság lapja számára, met erőst kívánna az közönség. Persze könnyid az publikumnak, met az csak olvas, de nehez nekem, a kinek írni muszáj ebbe a sertés melegbe. S osztán hát miről es írjon az ember, mikor nem történik semmi. Az magos politika es most ojjan suta, mint egy ártatlan bornyu. Az veres tolasok ugy szeretik a téns guberniumot, hogy majd megeszik. — A szerelmeskedésről pedig nem szeretek írni. Az es mán régieske dolog, hogy az nimet szeretne velünk kiegyezni. Hát erre aszondom, hogy az magyar es csak ugy vagyon az nimetvel, mint én vagyok az én drága Petro-nellámval, folytonosan veszekedve csinájuk az békét. Hol ő szid ingemet, hol én szidatom általa, de mindétig harcz-háboruval csinájuk az kiegyezést. Ijjen formán csinál az nimet es, vaj ő ezírmol münköt, vaj mű ezírmoltatunk általa, de azért erőst szépen foy a gubernium közt az baráncsóság egyezkedés. Erről sem lehet többet írni. — Az hollandusok országában nem sokára eszve ül egy ojjan gyülekezet, mely az világon levő özves valamire

való ország követelyeiből fog állani, kiknek az leszen az kötelességik, hogy szót fojtassanak a felett, hogy miképen lehessen az katonaságot apasztani s hogy miképen lehetne megesinálni az világ békét. Hát bizony ott sok szép szó fog megesni s még határozhatnak es valamit, de azért marad minden, az mint régen vót s egy köröm fetekényi ok es elég léssen nimelykor, hogy sok ezer anyának a fíját oda állícsesák az puskacsó elejibe. Osztán én asztot es furesceskának tanádom, hogy mig aranygy sujtásos frakkos uraságok az leszerelés es béke felett tanácskoznak egy idegeny országba, addég odahaza száz, meg száz fej örökkéig azon studérozik, hogy miképpen lehetne ojjan puskát vaj ágyut kitanálni, mejik még több embert tudgjon elpusztítani. Ha egyik álladaiomnak ojjan fegyvere vagyon, mejiknek gojóbisa 10 ember koponyáján keresztül tud menni, mán a másik abban tóri az kopoltyuját, hogy övé 20-on mennyen keresztül. Pereze, hogy ez nem a világ békesség érdekébe történik! Én tehát fiammondó vagyok, hogy az béke gyülekezet nem ér semmit s nem érdemes az tentát pusztítani rája. — Az mostani egyhangu világba tám az a legérdekesebb dolog, hogy az szegény Dreyfuss kapitány sorsa nem sokára eldől vaj erre, vaj arra. A legeslegfelsőbb farancia törvényszék mán az napokban itilni fog felette. Az okos es szánakozni tudó emberiség mán rég felmentette eztet az ártatlanul szenvedő szegény embert s tám az törvény emberei sem eselekszenek másképen. Az a szerencsétlen kapitány, — kinek egyéb hibája nem volt, mint az, hogy véletlenségből zsidónak született — szabad lesz, de ez a szabadság ojjan forma leszen, mint mikor egy fogojnak kezit-lábát elvágják s aszongyák neki, hogy erigy, szabad vagy. Az a szegény ember, kinek teste, lelke eszve vagyon törve az sok szenvedéstől, mi hasznát veszi az ő szabadságának?! Szomorú dolog ez, de többet lehet rejta szánakozni, mint írni.

De vagyon ennél vigabbaeska dolog es. Példának okáért az, ahol megvagyon írva, hogy ezczer valami böcs kiráj asztot az határozatot hozta, hogy minden fejrénép, ki arezájának festése, vagy valami pótlék használása által ügykezik magát kívánatosabbá tenni s ezen az uton szerez magának urat, az ojjan bánás módban részesíttessék, mint az boszorkányok. A boszorkányokat pedéglen rendesen megégették. . . Hát mán most én asztot kérdem, hogy ha az mű korunkot vaj két száz esztendővel vissza czurukkoltatnók, tudniillik, hogy az mű fejrénépeink ama böcs kiráj alatt élnének, vajon hány maradna megégetetlenül? Mán erre feleljen az a ki tud.

Kárbahágó, 1899. május 20.

Maradtam

tisztelettel és becsületvel

Jámbor Están,

egyházi és harangkezelő.

Közgazdaság.

Kilátások a jövő buzaárakra.

A buzaáraknak rohamos emelkedése az elmúlt évben általános feltűnést keltett. Különbözőképpen magyarázták azt, s legáltalánosabban a spanyol-amerikai háborút okolák az árak hirtelen emelkedése iránt, pedig hát az áremelkedésnek csak egyik tényezője volt az említett háború, a szolid és mérsékelt emelkedésnek azonban más állandóbb természetű, ma is jelenlevő oka volt, az t. i., hogy a tultermelés megszűnt.

Hogy buzában tultermelés volt, az kétséget nem szenved; hiszen nálunk Magyarországon is az utóbbi 25 év alatt, a buzával bevetett terület nagysága legalább is megkétszereződött. Amerikában, Indiában és más buzatermelő földeken is oly óriási földek foglaltattak le buzatermelési czélokra, hogy a termelt mennyiséget a világ folyton szaporodónépessége sem volt képes elfogyasztani s így a felesleg évről-évre felhalmozódván nyomta az új termés árát. A buza felhalmozódás annyival is fokozottabb volt, mert az 1896-iki évet megelőző tíz év buzatermése, több mint 5%-al volt nagyobb, mint az előző huszonhat év átlaga s ezen idő alatt hat olyan rossz

termés is volt, mely jóval felül emelkedett az átlagon. Elkövetkezett azonban az 1897. győnge aratás, minek következtében a buza készletek nagyon megapadtak, úgy annyira, hogy az 1898. évi aratás sem lévén kielégítő s miután ezen évre már csak 10 millió hektóliter hozatott át, a készlet már teljesen elfogyott s így egyedül a folyó termés eredményére vagyunk utalva.

Azt az ellenvetést tehetné azonban erre valaki, hogy két gyenge termésű év nem lehet elegendő az óriási készletek kiapasztására s nevezetesen jönnek majd ismét jó évek, amikor megint hat forintra szállanak le az árak. Nézetem szerint hat forintos buzaárak nem lehetnek többé, azon egyszerű oknál fogva, mert a kenyérfogyasztás évről-évre óriásilag fokozódik.

Fokozódik egyrészt az által, hogy a buza fogyasztás egyénenként is jóformán az egész világon növekszik. Így pl. Skandináviában az utóbbi 25 év alatt az egyénenkénti fogyasztás fokozódott 100%-al, Ausztria-Magyarországon 80%-al, stb. De fokozódik különösen az által, hogy a kenyérevő emberiség száma évről-évre geometriai arányban szaporodik. 1871-ben a kenyérevők száma 371 millió volt; 1881-ben 416-, 1891-ben 472, jelenleg pedig 516 millió. Jelenleg a kenyérfogyasztók száma évente több mint 6 millióval szaporodik, vagyis körülbelül 10 millió hektóliter buzával nagyobb a szükséglet az idén, mint volt tavaly s a szükséglet minden évben nagyobbodó mennyiséggel fokozódik. Az eddig feljegyzet termések közt ugy területre, mint termés-átlagra nézve a legnagyobb volt a az 1894-iki; mégis az 1894-iki termés nem volna elegendő folyó évi szükséglet fedezésére. Jelenleg pedig 31 ezer angol □ mérfölddel van kevesebb buza vetés, mint a mennyinek a normál átlag termése az emberiség táplálkozására elegendő volna.

S mert sem Amerikában, sem egyebütt már nincsenek parlagen heverő s buzával bevetethető nagyobb területek, előreláthatólag a buza iránti kereslet évről-évre fokozódni fog; ezzel együtt az árak is emelkedni kell s csak a termés átlagoknak mesterséges uton való fokozásával lehetséges lesz elkerülni azt, hogy az árak tulmagasra ne emelkedjenek, mert a tulmagas buzaárak világszerte óriási kalamitásokat okoznának.

Ha az elmondottak mellett figyelembe vesszük azt is, hogy jelenlegi buzavetéseink nem a legjobban állanak, úgy méltán tehetjük fel, hogy az árak az idén sem fognak csökkenni, hanem ellenkezőleg emelkedni s így az lesz a szerencsésebb a folyó évben, a ki nagyobb átlag terméseket tud aratni. A termés átlag megjavítását azonban most már csak egy uton-módon lehet elérni, a vetéseknek chilisalétronnal való behintése által. Ezen légenytartalmu műtrágya óriási módon fokozza a termés átlagot s a remélhető magas buzaárak mellett busás hasznót ígér. Katasztrális holdanként 50—60 kgt kell belőle kiszórni és pedig lehetőleg két részletben. Fele részét mindjárt tavasszal, fele részben pedig 2—3 héttel utóbb, Nagyon előnyös, ha kiszórás után néhány nappal eső következik, miért is nagyon ajánlatos, a légsulymérőt figyelemmel kísérni s a kiszórás akkor eszközölni, mikor a légsulymérő esni kezd. Kiszórás előtt a salétromot kétszer annyi száraz homokkal kell összekeverni, hogy egyenletesebben legyen elszórható.

A szuperfoszfát mellett a chilisalétrum a jövő műtrágyája, s sir William Crookes a British Association 1898. szeptember 7-én Bristolban tartott ülésén elmondott nagyhorderejű megnyitó beszédében már is a feletti aggodalmát fejezi ki, hogy mi lesz az emberiségből, ha majd 30—40 év múlva a chilisalétrum földek kiapadnak, ha majd nem lesz mivel a termés átlagokat fokozni, ha majd ennek következtében a termés erejében fogyatkozásnak induló föld nem lesz képes táplálékkal ellátni a folyton szaporodó emberiséget? Kérdés, hogy ez a probléma megoldható-e, most azonban elég azt tudnunk, hogy a buzaárak inkább emelkedést, mint esést fognak mutatni s így racionális dolog termés-átlagaink fokozására a jelzett uton-módon a kellő lépéseket megtenni.

Hirdetések.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legazsolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függőnytartók, tükrök, toleitt-asztalok, lószőr és tengerifü matrácok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matrácsozal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(88 98—100)

TURÓCZY LÁSZLÓ

könyvkereskedő és könyvkötő

Kézdi-Vásárhelyt.

Ajánl iskolai jutalom-könyvnek alkalmas ifjúsági-iratokat nagy választékban; többféle vonalrendszerű vizsgai lapokat; iskolai-bizonyítványokat.

Nál m kaphatók a hivatalosan megrendelt Bérma-czédulák és Bérma-anyakönyvi lapok.

Üzletem bőven fel van szerelve iskolai és irodai kellékekkel, diszkrétvekkkel, üzleti könyvekkel, stb.

Gummi bélyegzőket olcsó árban szállítok.

Elvállalok könyvkötészeti munkákat, jutányos árban.

Üzletem a piacsoron, a református templom mellett van.

2-3

Speciális poloskák, bolhák, mindenféle kórokozók ellen

ZACHERLIN

nem dobozban!

Egyedül csak az valódi, a mely üvegen a Zacherlin v rajta van.

Elpusztít mindenféle ártalmas rovarokat gyorsan és oly módon, hogy többé életre nem kel.

A „Zacherlin“ valódi minőségben kapható:

Kézdi-Vásárhelyt: Császár Pál
Jancsó Géza
Kovács Ferencz
Hamar Zoltán

Csik-Szereda: Jacob és Társa
Nagy Gyula
Sepsi-Szent-György: Császár Gyula
Császár Sándor
Ferencz Lajos
Gyárfás Árpád
Ötvös Pál

Sz. 2104. tkvi.
1899.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kézdívárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy helybeli lakos K.
Császár József végrehajtónak Forró
Jánosné Becző Borbára, Forró Má-
ria Becző Lázárné és márkosfalvi
Gáson József végrehajtást szenvedők
elleni 3600 ft. tőkekövetelés és já-
ruléka iránt végrehajtási ügyében, a
kézdívárhelyi kir. törvényszék to-
rületén levő, Mátisfalván fekvő, a má-
tisfalvi 263 sz. tjkvben foglalt A+
alatti.

50, 51	hrs.	414 ft,
138	"	202 ft,
184	"	54 ft,
260	"	144 ft,
273	"	39 ft,
473	"	34 ft,
520	"	26 ft,
578, 579	"	30 ft,
634	"	61 ft,
640	"	38 ft,

ezennel megállapított kikiáltási ár-
ban az árverést elrendelte és hogy a
fennebb megjelölt ingatlanok az 1899.
évi május hó 31-ik napján d. e. 9
órakor Márkosfalva község házában
megtartandó nyilvános árverésen
megállapított kikiáltási áron alól is
eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak
az ingatlanok becsárának 10 szá-
zalékát készpénzben vagy az
1881. évi LX. törvényezikk 42.
§-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881. évi december hó 1-én
3333 sz. a. kelt. I. M. rendelet 8
§-ában kijelölt óvadékképes érték-
papirban a kiküldött kezéhez leten-
ni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a bi-
rósnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényi
átstólgáltatni.

K.-Vásárhelyt, 1899. évi április hó
hó 1-én.

Veres,

34. 1—1) kir. törvénzéki bíró.